

29. Zavorodniy, V. A. (2015) Pravova pryroda rishen' Yevropeys'koho sudu z prav lyudyny [Legal nature of decisions of the European Court of Human Rights]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Yurysprudentsiya*. Vyp. 15(1), pp. 19–22. [in Ukr.].

ABSTRACT

Vyacheslav Kovalenko. The precedent character of the decisions of the European Court of Human Rights for Ukraine. The article deals with review of the nature of judicial precedent of the European Court of Human Rights for Ukraine. In the article a study of the role of judicial precedent in the system of law of the European Union and Ukraine was conducted, and also the legal characteristics of judicial precedent in the legal system of Ukraine were disclosed.

It is also noted in the article, that since 2006, Ukrainian legislation officially recognized the case law of the European Court of Human Rights with its precedents as a legal source of Ukraine. The grounding of the point of view concerning the recognition of judicial precedent as a source of national law can be proved by the Law of Ukraine «On Enforcement of Judgments and Application of the Practice of the European Court of Human Rights», the Article 17 of which define, that «courts apply the Convention and the Court practice as a source of law while examining cases».

The article also analyzed different views of legal scholars concerning the above-mentioned issue. Thus, the author of the article divided their views into three categories-groups, which are divided into those who support the legislator's opinion on the acceptance of the ECHR's practice as a legal source, those who believe that the practice of the ECHR is only a source of interpretation, as well as those who deny considering court practice as a legal source at all.

As a result of the article, it is determined that since the ECHR with its main protocols acts as a legal source for Ukraine, and therefore the official interpretation, formulated by the ECHR, is binding for the domestic law enforcer. Yes, we have every reason to say today that by recognizing the ECHR, the Ukrainian legal system began its acquaintance with the case law.

Keywords: case law, European Court of Human Rights (ECHR), source of law, Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, ECHR.

УДК 347.9

DOI: 10.31733/2078-3566-2021-6-650-655



Люся МОЖЕЧУК[®]

доктор філософії в галузі права

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

МЕДІАЦІЯ ЯК ПОЗАСУДОВИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Розкрито зміст поняття «медіація» та виокремлені особливості її застосування, зважаючи на досвід зарубіжних країн. Зокрема, розглянуто практику використання альтернативного способу вирішення правових спорів у США, Великобританії, Канаді, Німеччині, Австрії, Польщі тощо. Цікавою є практика застосування процедури медіації у Німеччині, зокрема, сама процедура медіації проводиться судьями. Однією із затребуваних видів медіації є сімейна. В Австрії процедура медіації внесена в номенклатуру професій.

Особливості застосування процедури медіації має Канада, зокрема, вона вперше з'явилась в трудових спорах і згідно із законодавством вона є обов'язковою під час вирішення трудових спорів. Окрему увагу приділено питанню підготовки медіаторів у Австрії, Албанії, Німеччині, Швеції. Акцентовано на вимогах, що висуваються до особи, яка планує стати медіатором, зокрема, серед них – вік особи, проходження спеціального навчання, реєстрація в реєстрі медіаторів тощо.

Наголошено на міжнародному нормативно-правовому регулюванні застосування процедури медіації під час вирішення правових спорів.

Ключові слова: адвокат, медіація, правові спори, медіатор, реєстр медіаторів, трудова медіація, сімейна медіація, суддя.

© Л. Можечук, 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8368-7447>

luca.moshetschuk@ukr.net

Постановка проблеми. Все більшої актуальності в умовах розвитку суспільних відносин набуває питання використання альтернативних, позасудових способів врегулювання правових спорів і одним із таких є медіація. Відомо, що використання даного способу врегулювання спорів є розповсюдженим у більшості країн, а тому слід розглянути особливості та переваги використання її на практиці. Що стосується нашої країни то застосування процедури медіації є досить новим явищем, наразі ухвалено нормативно-правовий акт, який регулює питання застосування медіації на практиці. Аналізуючи особливості зарубіжного досвіду використання процедури медіації, слід розглянути можливість впровадження його в українську практику.

Аналіз публікацій, в яких було започатковано вирішення цієї проблеми. Різні проблеми застосування інституту медіації відображені в працях таких науковців, як: А. Арутюнян, І. Аксьонова, В. Баранова, Ю. Бауліна, О. Белінська, Н. Бондаренко-Зелінська, Т. Білик, С. Васильчак, Н. Гайдук, Н. Грень, Д. Давиденко, Р. Денисова, С. Демченко, Г. Єрьоменко, А. Зайцева, Н. Крестовська, В. Маляренко, Н. Осіпова, О. Середа, А. Шаповалова, А. Шипилов, Т. Шинкар та інші.

Мета статті – проаналізувати зарубіжний досвід застосування процедури медіації під час вирішення правових спорів та розглянути можливість впровадження його в Україні.

Виклад основного матеріалу. Як показує досвід європейських держав, за умов розвиненої економічної свободи, ділового співробітництва суб'єкти правовідносин все більше зацікавлені у гнучких, оперативних формах врегулювання спорів, а не у тривалій, дорогій судовій процедурі [10, с. 48]. І одним із таких дієвих, ефективних способів вирішення правових спорів є медіація.

Медіація в її сучасному розумінні стала розвиватися в другій половині ХХ ст., передусім у країнах англосаксонського права – США, Австралії, Великобританії, – після чого почалося її стрімке поширення в Європі [9, с. 34]. Батьківщиною медіації вважають США, а саме Гарвардську школу, яка в 70–80-х рр. ХХ ст. активно вивчала це явище [8, с. 129]. Перші спроби застосування медіації, як правило, були лише під час вирішення спорів, що виникали у сфері родинних, сімейних відносин. Згодом медіація отримала визнання і під час вирішення більш широкого кола спорів, починаючи від сімейних конфліктів і закінчуючи складними багатосторонніми конфліктами у комерційній та публічній сферах.

Що ж таке медіація? Термін «медіація» має походження від латинського слова *mediatio* (посередництво). У науковій літературі є безліч дефініцій поняття «медіація». Наприклад, науковці Р. Рідлі-Дафф і А. Беннетт визначають медіацію як процедуру, за допомогою якої неупереджена третя сторона демонструє, яким способом можна вирішити конфлікт [4, с. 22]. Н. Сухова пропонує визначати медіацію як процес переговорів, де медіатор організовує їх проведення та забезпечує керівництво у такий спосіб, аби сторони дійшли найвигіднішого для обох рішення, що зведе конфлікт нанівець. О. Кудрявцева розглядає медіацію як залучення незацікавленого посередника для врегулювання спірних моментів [6, с. 86]. Вчена Г. Єрьоменко вважає, що медіація – це процес переговорів, коли до вирішення спірного питання залучається нейтральна сторона – медіатор (посередник), яка веде цей переговорний процес, вислуховує аргументацію сторін щодо суті спору і активно допомагає сторонам зрозуміти свої інтереси, оцінити можливість компромісів і самостійно ухвалити рішення, що задовольнить усіх учасників переговорів [7].

У соціальній психології медіацію розуміють як специфічну форму регулювання спірних питань, конфліктів, узгодження інтересів; технологію вирішення конфлікту за участю нейтральної третьої сторони; певний підхід до вирішення конфлікту, в якому нейтральна третя сторона забезпечує структурований процес, щоб допомогти конфліктуючим сторонам прийти до взаємно прийняттого вирішення спірних питань [1]. Як зазначає О. Козакевич, інститут медіації, який отримує сьогодні все більше визнання громадянського суспільства, може використовуватися не лише як самостійна процедура для ефективного вирішення конфлікту, а й як цілеспрямована соціальна програма формування цільового ціннісного простору для відродження і формування соціально-значущих орієнтирів суспільства [5, с. 89]. Отже, медіацію треба розглядати як інститут позасудового врегулювання правових спорів, який базується на принципах добровільності, конфіденційності, неупередженості медіатора тощо. Треба погодитися із науковцем Т. Подковенко, про те, що медіація – це визнана світовою спільнотою

реальність, ефективний спосіб вирішення конфліктів, що дозволяє знайти життєздатне рішення, яке максимально задовольняє потреби сторін, залучених у суперечку.

Щодо нормативного врегулювання застосування цієї процедури, то наразі міжнародно-правових актів, що регулюють питання медіації, порівняно небагато: Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25 січня 1996 р. (ст. 13), Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила), ухвалені Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 40/33 від 29 листопада 1985 р., Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів і зловживання владою, ухвалена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 40/34 від 29 листопада 1985 р. Треба також виділити низку документів Комісії Організації Об'єднаних Націй з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), включно з нижченаведеними: Погоджувальний регламент ЮНСІТРАЛ від 4 грудня 1980 р. та Типовий закон ЮНСІТРАЛ від 19 листопада 2002 р. про міжнародну комерційну погоджувальну процедуру [10, с. 49]. Крім того, 1972 року в США створена перша професійна організація медіаторів, а 2004 року в Брюсселі прийнято Європейський кодекс про поведінку медіаторів, який став модельним законом [5, с. 88]. Зазначений документ призначений для застосування у всіх видах медіації у цивільних та комерційних справах. Європейський кодекс поведінки медіаторів (European Code of Conduct for Mediators) містить комплекс етичних принципів діяльності медіатора, дотримання яких є критерієм професіоналізму. Зокрема наголошено, що медіатор зобов'язаний «стежити за відповідністю результатів своєї роботи інтересам суспільства загалом, прагнути до професіоналізації та гуманізації управлінських відносин і підвищення рівня культури в суспільстві» [2].

Процедура медіації активно на сьогодні використовується в країнах, як-от: Австралія, Австрія, Албанія, Великобританія, Німеччина, Канада, Франція, Польща тощо. Досить цікавою є практика застосування процедури медіації у Великобританії. Так, у цій країні спочатку були засновані організації медіаторів (наприклад, у 1989 р. Група ABC у Брістолі (ADR Group) і Центр ефективного вирішення спорів у Лондоні (CEDR)). Особливістю медіації у Великобританії є те, що медіаційне провадження базується на трьох підвалинах: суддя, National Mediation Helpline (телефонна лінія – можна отримати інформацію щодо медіації в Уельсі та Англії) та медіатор. Після подання позову до суду сторони отримують спеціальну анкету, що містить перелік питань, які мають полегшити майбутнє провадження. Якщо сторони виявили бажання скористатися медіацією, провадження зупиняється на чотири тижні, а сторони через mediation officer скеровуються до Helpline. Далі Helpline збирає всі необхідні дані і направляє справу до медіатора, який безпосередньо керує медіаційним процесом. Загалом медіація можлива у всіх категоріях справ незалежно від ціни спору і можна послуговатися нею при так званих small claims (ціна спору до 5 тис. фунтів), fast track (ціна спору від 5 до 15 тис. фунтів) і в multi track cases (ціна спору від 15 до 50 тис. фунтів) [15, с. 41]. На цей час у країні більша частина – 75-80 % медіаційних процесів проводяться адвокатами. Крім того, зараз у Великобританії великою популярністю користується саме сімейна медіація.

Певні особливості має інститут медіації в Австрії, зокрема стосовно підготовки медіаторів. Так, правове регулювання основних принципів медіації, професійної підготовки та акредитації медіаторів передбачено Цивільним законом про Медіацію (Zivilrechtsmediationsgesetz). Щоб бути акредитованим, кандидат повинен бути включеним до списку осіб, що формується регіональним Верховним Судом. Медіатор має право претендувати на включення в такий список, якщо він відповідає певним критеріям: мінімальний вік – 28 років; не менше 200 годин професійного навчання в одному з акредитованих закладів (навчання повинно проходити тільки в зареєстрованих навчальних закладах, в тому числі в університетах). Кожні п'ять років медіатори повинні проходити підвищення кваліфікації. Загалом же сьогодні в Австрії налічується понад 4000 медіаторів, які мають право діяти самостійно або бути частиною якоїсь організації, та приблизно 60 установ, яким дозволено навчати професійних медіаторів [12, с. 10].

Свої особливості має інститут медіації і в Албанії. Медіатором може бути особа, яка має диплом про отримання університетської освіти, досягла 25 років, закінчила курси професійної підготовки, має ліцензію, зареєстрована в реєстрі медіаторів і щодо неї відсутній обвинувальний вирок за вчинення умисного злочину. Інша ситуація

склалася в Німеччині та Швеції. Так, в Німеччині взагалі немає жодних обмежень щодо того, хто може бути медіатором, доступ до цієї професії є необмеженим. Для цього не потрібно спеціальної освіти, певного віку чи внесення до реєстру. Крім того, на деяких землях Німеччини процедура медіації проводиться судьями. Суддя, який розглядає спір, і який, на його думку, може закінчитися примиренням сторін, рекомендує їм звернутися за допомогою до медіатора, в ролі якого є суддя того ж суду, який має підготовку медіатора та не відповідає за винесення рішення по справі. У разі погодження сторін процес призупиняється і, залежно від результатів медіації, або поновлюються через деякий час, або закривається [16, с. 120]. На сьогодні в Німеччині однією із затребуваних видів медіації є сімейна, яка проводиться як медіаторами-практиками, так і державними службовцями управлінь у справах молоді [3]. Необхідно зазначити, що у більшості німецьких шкіл права введений курс медіації.

Схожа ситуація і в Швеції. До особи, яка бажає стати медіатором, не висувається жодних вимог, окрім реєстрації в реєстрі, обов'язок ведення якої покладений на Національну судову адміністрацію [13].

Одна з небагатьох країн світу, де професія медіатор внесена в номенклатуру професій – Австрія. У Австрійському законодавстві передбачається, що угода за результатами медіації, що проводиться у зв'язку з наявним судочинством, може бути визнана судом, тоді як результат досудової медіації судового захисту не отримує.

Щодо інституту медіації в Канаді, то така форма альтернативного вирішення конфліктів наявна впродовж 200 років. В Канаді процедура медіації вперше з'явилася саме в трудових спорах. Згідно із законодавством цієї країни застосування процедури медіації у вирішенні трудових спорів є обов'язковою [14, с. 39].

У США основа для подальшого розвитку інституту медіації також була закладена в трудових відносинах, через те, що часто виникали конфлікти між утвореними профспілками і роботодавцями, внаслідок чого Урядом США було запропоновано залучати Міністерство праці як нейтрального посередника для врегулювання розбіжностей сторін. У 1947 р. у межах виконання поставленого завдання був створений і в цей час наявний спеціальний федеральний орган – Федеральна служба США по медіації та примирливих процедурах (Federal Mediation Conciliation Service, FMCS) [14, с. 39]. Необхідно наголосити на тому, що в США вся система права спрямована на добровільне вирішення спору до самого суду. Суддя може навіть зробити перерву в розгляді справи та порадити сторонам попрацювати з медіатором. Головним ініціатором введення інституту медіації в США є адвокатура.

Свої особливості застосування процедури медіації має практика Польщі. Зокрема, у Польщі є досить потужне законодавство, яке регулює саме правила проведення медіації в цивільних спорах, що було створене шляхом внесення змін до Цивільного процесуального кодексу Польщі. Відповідно до положень Цивільного процесуального кодексу Польщі, медіація здійснюється на підставі угоди про медіацію або відповідної постанови суду, що здійснює розгляд справи й може скеровувати сторони до процедури медіації. Обов'язковими елементами угоди про медіацію є визначення предмета медіації; особи медіатора; способу обрання медіатора. Постанова суду про направлення сторін на медіацію може бути видана лише після початку судового розгляду – за ініціативою суду або за наявності клопотання сторін. У своїй постанові суд обов'язково має визначити медіатора та час, протягом якого буде здійснюватися процедура медіації. Також необхідно зазначити, що пропагує та заохочує застосування процедури медіації, а також підвищує рівень довіри громадян до такої процедури Польський центр медіації, заснований у 2000 році, а також Міністерство юстиції. Наприклад, Польський центр медіації має зручний сайт, де громадяни можуть ознайомитися з інформацією про те, що собою являє процедура медіації, які переваги вона має порівняно із судовою процедурою, в яких випадках можна направити спір на розгляд медіатора, нормативно правові акти, що регулюють застосування медіації загалом та в окремих сферах, а також є перелік, місцезнаходження, контактні дані всіх відділів і філій Центру медіації, список і контактні дані медіаторів у кожному відділі та філії [11, с. 256].

Висновки. Отже, аналізуючи зарубіжний досвід застосування інституту медіації, можна стверджувати таке. Інститут медіації, як показує досвід зарубіжних країн, є дієвим механізмом врегулювання правових спорів, а також застосування такої процедури сприяє підвищенню довіри суспільства до інституту права. Серед особливостей застосування медіації під час врегулювання спорів, треба виокремити її

такі особливості: 1) застосування медіації не обмежується жодною галуззю права (її застосування можливе у сімейних, трудових, адміністративних спорах тощо); 2) основними принципами медіації є такі: добровільність, конфіденційність; незалежність та неупередженість медіатора тощо; 3) визначення на законодавчому рівні вимог до осіб, які планують стати медіатором. В Україні застосування процедури медіації є досить новим явищем. На цей час застосування такої процедури визначено на законодавчому рівні, проте для подальшого розвитку такого інституту в Україні доречно за приклад взяти практику таких країн, як Німеччина, Австрія, де процедура медіації є досить розповсюдженою.

Список використаних джерел

1. Белінська О. В. Медіація – альтернативне вирішення спорів. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2011. № 1(5). С. 158–172.
2. URL: <https://mediation-eurasia.pro/wp-content/uploads/2018/04/evropejskij-kodeks-povedenija-dlja-mediatorov.pdf>.
3. Йосипенко С. Т. Перспективи інституалізації сімейної медіації у приватно-правових відносинах. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія : Право*. 2017. № 3 (15). С. 201–207.
4. Кацьора О. Проблеми та стан розвитку медіації в Україні. URL : 1671-Article Text-3013-1-10-20211121 (11).pdf.
5. Козакевич О. М. Роль медіації у забезпеченні доступу до правосуддя. *Вісник пенітенціарної асоціації України*. 2020. № 4 (14). С. 87–97.
6. Кудрявцева О. Развитие альтернативных способов разрешения споров в ходе реформы английского гражданского процессуального права. *Проблеми альтернативного судочинства в Україні : матеріали І Львів. міжнар. форуму (м. Львів, 12-13 черв. 2008 р.)*. Львів : Львів. держ. ін-т новіт. технологій та управління ім. В. Чорновола, 2008. С. 86–92.
7. Медіація як спосіб вирішення спорів. URL : [http:// innovations.com.ua/uk/interview/6/39/374](http://innovations.com.ua/uk/interview/6/39/374).
8. Островська О. А., Фінько О. Л. Медіація як альтернативний спосіб врегулювання конфліктів та консалтингова послуга. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 21. С. 34–38.
9. Пашкова К. І. Медіація в Україні та світі: генеза, правове регулювання та ефективність при вирішенні цивільних спорів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 129–132.
10. Подковенко Т. Медіація: міжнародно-правові стандарти. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 4 (12). С. 47–54.
11. Поліщук М. Я. Становлення медіації як альтернативного способу вирішення спорів: досвід Польщі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2013. Вип. 23. Ч. 1. Т. 1. С. 255–258.
12. Про медіацію, або як швидко вирішити конфлікти, не звертаючись до суду. URL : https://www.academia.edu/3371628/History_of_Mediation_.
13. Реєстри медіаторів: зарубіжний досвід. URL : <http://aphd.ua/reistry-mediatoriv-zarubizhnyi-dosvid/>.
14. Серета О. Г. Медіація (посередництво) як альтернативний спосіб вирішення трудового спору. *Право та інновації*. 2017. № 2 (18). С. 38–45.
15. Фігун Н. І. Імплементация процедури медіації в українське законодавство: теоретико-правовий аналіз. Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю 081 «Право». Тернопільський національний економічний університет, 2019. 110 с.
16. Шинкар Т. І. Застосування медіації в адміністративному судочинстві: вітчизняний та зарубіжний досвід : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Ін-т права ім. князя Володимира Великого МАУП. Київ, 2017. 220 с.

Надійшла до редакції 10.12.2021

References

1. Belins'ka, O. V. (2011) Mediatsiya – al'ternatyvne vyreshennya sporiv [Mediation – alternative dispute resolution]. *Visnyk Vyshchoyi rady yustytysyi*. № 1(5), pp. 158–172. [in Ukr.].
2. URL: <https://mediation-eurasia.pro/wp-content/uploads/2018/04/evropejskij-kodeks-povedenija-dlja-mediatorov.pdf>. [in Russ.].
3. Yosypenko, S. T. (2017) Perspektyvy instytualizatsiyi simeynoyi mediatsiyi u pryvatno-pravovykh vidnosynakh [Prospects for the institutionalization of family mediation in private law relations]. *Naukovo-informatsynyy visnyk Ivano-Frankivs'koho universytetu prava imeni Korolya Danyla Halys'koho. Seriya : Pravo*. № 3 (15), pp. 201–207. [in Ukr.].
4. Kats'ora, O. Problemy ta stan rozvytku mediatsiyi v Ukrayini [Problems and state of mediation development in Ukraine]. URL : 1671-Article Text-3013-1-10-20211121 (11).pdf. [in Ukr.].
5. Kozakevych, O. M. (2020) Rol' mediatsiyi u zabezpechenni dostupu do pravosudnya [The role of mediation in ensuring access to justice]. *Visnyk penitentsiarnoyi asotsiatsiyi Ukrayiny*. № 4 (14),

pp. 87–97. [in Ukr.].

6. Kudryavtseva, O. (2008) Razvitiye al'ternativnykh sposobov razresheniya sporov v khode reformy angliyskogo grazhdanskogo protsessual'nogo prava [Development of alternative ways of resolving disputes during the reform of English civil procedural law]. Problemy al'ternativnoho sudochynstva v Ukraini : materialy I L'viv. mizhnar. forumu (m. L'viv, 12-13 cherv. 2008 r.). L'viv : L'viv. derzh. in-t novit. tekhnolohiy ta upravlinnya im. V. Chornovola, pp. 86–92. [in Russ.].

7. Mediatsiya yak sposib vyrishennya sporiv [Mediation as a way of resolving disputes]. URL : <http://innovations.com.ua/uk/interview/6/39/374>. [in Ukr.].

8. Ostrovs'ka, O. A., Fin'ko, O. L. (2018) Mediatsiya yak al'ternatyvnyy sposib vrehulyuvannya konfliktiv ta konsal'tynhova posluha [Mediation as an alternative way of conflict resolution and consulting services]. *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*. Issue 21, pp. 34–38. [in Ukr.].

9. Pashkova, K. I. (2020) Mediatsiya v Ukraini ta sviti: heneza, pravove rehulyuvannya ta efektyvnist' pry vyrishenni tsyvil'nykh sporiv [Mediation in Ukraine and the world: genesis, legal regulation and effectiveness in resolving civil disputes]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*. № 8, pp. 129–132. [in Ukr.].

10. Podkovenko, T. (2017) Mediatsiya: mizhnarodno-pravovi standarty [Mediation: international legal standards]. *Aktual'ni problemy pravoznavstva*. Issue. 4 (12), pp. 47–54. [in Ukr.].

11. Polishchuk, M. Ya. (2013) Stanovlennya mediatsiyi yak al'ternativnoho sposobu vyrishennya sporiv: dosvid Pol'shchi [Formation of mediation as an alternative way of resolving disputes: the experience of Poland]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya : Pravo*. Issue 23, part 1, vol. 1, pp. 255–258. [in Ukr.].

12. Pro mediatsiyu, abo yak shvydko vyrishyty konflikty, ne zvertayuchys' do sudu [About mediation, or how to resolve conflicts quickly without going to court]. URL : https://www.academia.edu/3371628/History_of_Mediation. [in Ukr.].

13. Reyestry mediatoriv: zarubizhnyy dosvid [Registers of mediators: foreign experience]. URL : <http://aphd.ua/reiestry-mediatoriv-zarubizhnyi-dosvid/>. [in Ukr.].

14. Sereda, O. H. (2017) Mediatsiya (poserednytstvo) yak al'ternativnyy sposib vyrishennya trudovoho sporu [Mediation (mediation) as an alternative way to resolve labor disputes]. *Pravo ta innovatsiyi*. № 2 (18), pp. 38–45. [in Ukr.].

15. Fihun, N. I. (2019) Implementatsiya protsedury mediatsiyi v ukrayins'ke zakonodavstvo: teoretyko-pravovyy analiz [Implementation of the mediation procedure in Ukrainian legislation: theoretical and legal analysis]. Vypusknna kvalifikatsiyana robota za spetsial'nisty 081 «Pravo». Ternopil's'kyy natsional'nyy ekonomichnyy universytet, 110 p. [in Ukr.].

16. Shynkar, T. I. (2017) Zastosuvannya mediatsiyi v administratyvnomu sudochynstvi: vitchyznyany ta zarubizhnyy dosvid [Application of mediation in administrative proceedings: domestic and foreign experience] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / In-t prava im. knyazya Volodymyra Velykoho MAUP. Kyiv, 220 p. [in Ukr.].

ABSTRACT

Liusia Mozhechuk. Mediation as an extraordinary method of settlement of disputes: experience of foreign countries. The scientific article reveals the meaning of the concept of «mediation» and highlights the features of its application, taking into account the experience of foreign countries. In particular, the practice of using an alternative method of resolving legal disputes in the United States, Great Britain, Canada, Germany, Austria, Poland, etc. is considered. The practice of using the mediation procedure in Germany is interesting, in particular, the mediation procedure itself is conducted by judges. One of the most popular types of mediation is family mediation. In Austria, the mediation procedure is included in the nomenclature of professions.

Canada has a special application of the mediation procedure, in particular, it first appeared in labor disputes and is required by law to resolve labor disputes.

Particular attention is paid to the training of mediators in Austria, Albania, Germany and Sweden. Emphasis is placed on the requirements for a person who plans to become a mediator, in particular, among them – the age of the person, special training, registration in the register of mediators and more. Emphasis is placed on international legal regulation of the application of the mediation procedure in resolving legal disputes.

The institution of mediation, as the experience of foreign countries shows, is an effective mechanism for resolving legal disputes, and the use of such a procedure helps to increase public confidence in the institution of law. Among the peculiarities of the use of mediation in dispute resolution, the following features should be singled out: 1) the use of mediation is not limited to any branch of law (its use is possible in family, labor, administrative disputes, etc.); 2) the basic principles of mediation are as follows: voluntariness, confidentiality; independence and impartiality of the mediator, etc.; 3) definition at the legislative level of requirements for persons who plan to become a mediator.

Keywords: lawyer, mediation, legal disputes, mediator, register of mediators, labor mediation, family mediation, judge.